

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M.**, bývajúceho v B., **2/ A.**, bývajúcej v B. **3/ M.**, bývajúceho v B., **4/ J.**, bývajúceho v B., **5/ A.**, bývajúcej v B., všetkých zastúpených JUDr. A., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **M.**, **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11 C 58/2005, na dovolanie žalobcov 1/ až 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. septembra 2007 sp. zn. 8 Co 86/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Čadca rozsudkom zo 17. januára 2007 č.k. 11 C 58/2005-65 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ až 5/ domáhali určenia neplatnosti výmeru Okresného národného výboru v Č. z 11. júna 1954 č. X., ktorým boli P. a A. „pozbavení“ vlastníctva nehnuteľnosti v katastrálnom území Č. zapísanej v pozemkovej knihe vo vložke č. X. ako parcela č. X. vo výmere X. m². Žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil neopodstatnenosťou žaloby, ktorá spočíva v tom, že predmetný výmer nie je právnym úkonom – prejavom vôle subjektu občianskoprávných vzťahov smerujúcim k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností, ale je aktom orgánu štátu, ktorý má deklaratórny charakter a len konštatuje neplatnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy uzavretej Obcou Č., P. a A..

Na odvolanie žalobcov 1/ až 5/ Krajský súd v Žiline rozsudkom z 18. septembra 2007 sp. zn. 8 Co 86/2007 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutie

súdu prvého stupňa je vecne správne. Odvolanie nie je opodstatnené, lebo výmer, určenia neplatnosti ktorého sa žalobcovia domáhali, nie je ani podľa jeho právneho názoru prípustným predmetom konania o určenie neplatnosti právneho úkonu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a skutočnosť, že žalovaný neuplatnil náhradu trov konania.

Rozsudok odvolacieho súdu napadli žalobcovia 1/ až 5/ dovolaním. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedli, že odvolací súd im odňal možnosť pred súdom konať, porušil zákon a nerešpektoval práva a povinnosti podľa Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných zmlúv. Súdny oboch nižších stupňov nepripustili návrhy žalobcov na vykonanie dokazovania a rozhodli v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania. Výmerom, určenie neplatnosti ktorého žiadali, sa bývalý politický režim dopustil podvodu, lebo výmer cielene vychádzal z nepravdivých skutočností a nikdy nebol účastníkom doručený. Odôvodnenia rozsudkov sú čiastočne nepreskúmateľné a spočívajú na nesprávnom posúdení pasívnej legitímácie žalovaného. V závere dovolania poukázali na Listinu základných práv a slobôd a žiadali napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku

odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovoláním žalobcov 1/ až 5/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcov by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba uviesť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k niektorej z nich, ale len jednoznačné a všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

Žalobcovia 1/ až 5/ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolatelia tvrdia, že odvolací súd porušil ich procesné práva a konal v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami. Námiетка žalobcov 1/ až 5/ o porušení ich práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd a medzinárodnými zmluvami, nie je dostatočne konkrétna a dovolaciemu súdu umožňovala posúdiť jej dôvodnosť len vo všeobecnej rovine (vid' ďalej). Pokiaľ namietajú, že konanie je v danom prípade zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., treba uviesť, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Dovolatelia tvrdia, že k porušeniu ich garantovaných práv a k odňatiu ich možnosti konať pred súdom došlo predovšetkým „nepripustením návrhov na dokazovanie“.

K jednotlivým dovolacím námietkam uvádza dovolací súd nasledovné:

I keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené; tieto záležitosti preto musia byť primárne upravené vnútroštátnym právom a vnútroštátnymi súdmi. Ústava Slovenskej republiky neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkovi konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré dôkazy budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie

však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p.; v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999 uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je prípustné, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. V prejednávanej veci nevykonaním žalobcami 1/ až 5/ navrhovaného dokazovania nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom. V tejto súvislosti je vhodné ako poznámku uviesť, že dovolatelia namietajú nevykonanie nimi navrhovaných dôkazov v takom občianskom súdnom konaní podľa tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, predmetom ktorého malo byť určenie neplatnosti nie občianskoprávneho úkonu, ale verejnoprávneho aktu štátu – výmeru niekdajšieho národného výboru; pritom ale ani vykonanie všetkých nimi navrhovaných (prípadne ďalších) dôkazov nemohlo zmeniť nič na tom, všeobecné súdy nie sú oprávnené mimo rámca správneho súdnictva (upraveného v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku) skúmať vecnú správnosť aktov vydaných príslušným orgánom (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 5/2002).

Pokiaľ dovolatelia namietajú aj nesprávne hodnotenie dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov (pozn.: dovolací súd sa hodnotením dôkazov súdmi nižších stupňov nezaoberal) nejde o dôvod, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 42/1993). Neprípustnosť takého dôvodu je daná charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa už dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2 O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané v základnom konaní. Nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov preto v žiadnom prípade nezakladá vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na povahu a charakter argumentácie dovolateľov treba dodať, že pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého

spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Žalobcovia 1/ až 5/ namietajú aj to, že sudy svoje zistenia nesprávne po právnej stránke posúdili, medziiným v otázke pasívnej legitímácie žalovaného. Z hľadiska obsahového tu nenamietajú procesnú vadu (vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva) a už vôbec nie procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. Obsahom ich námietky je, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zhodne je ale zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003, ale tiež ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. 4 Cdo 165/2003).

Procesnú prípustnosť dovolania žalobcov 1/ až 5/ by nebola spôsobilá založiť ani (prípadná) tzv. iná procesná vada konania, za dôsledok a vonkajší prejav ktorej sa považuje aj žalobcami namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu. V zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. je takáto vada síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 111/98).

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcov proti potvrdzujúcemu výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Dovolatelia navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako celok. Pokiaľ dovolaním napadli výrok tohto rozsudku o trovách konania, smeruje ich dovolanie proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide (mediiným) o uznesenie o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania žalobcov proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách. Keďže ani vo vzťahu k tomuto výroku nevyšla najavo procesná vada vedúca k zmätočnosti, nemožno prípustnosť dovolania proti tomuto výroku vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť podaného dovolania nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, odmietol ho Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní neboli žalobcovia 1/ až 5/ úspešní a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo

v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n í e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. mája 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: